

# RENAȘTEREA

ORGAN OFICIAL AL EPARHIEI ORTODOXE ROMÂNE  
A VADULUI, FELEACULUI, GEOAGIULUI ȘI CLUJULUI

APARE ODATĂ PE SĂPTĂMÂNĂ

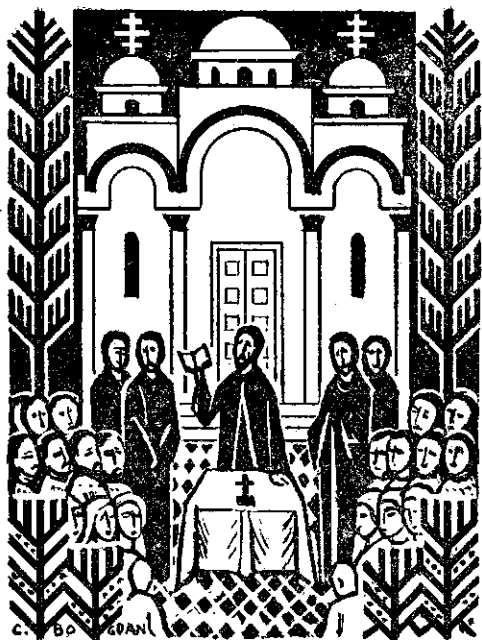
Redactor: Protoereu D. ANTAL

— Abonamentul: 450 Lei la an —

CLUJ, Strada Iuliu Maniu Nr. 31

## CUPRINSUL:

*D. Antal:* Ospitalitate preoțească. — *Rep.:* „Frăția Ortodoxă Română” la Lona-de-sus. — *Gh. Bogdan-Duică:* Petru Maior și Iustinus Febronius. — *Pr. A. Eftimie:* Metehnele ortodoxiei noastre. — *Coresp.:* Isvorul intermitent „Feredeu” dela Poșaga. — *S. Vlad:* Cărți binevenite. — Bibliografie. — Cronică. — Comunicat oficial. — Concursuri: pentru întregirea parohiei Hodac și a postului de capelan, cu drept de succesiune, în parohia Geoagiul-de-sus I.



## Ospitalitate preoțească.

Iarna prelungindu-se până în mijlocul primăverii, iar primăvara până în mijlocul verii, a făcut ca lumea dela orașe să intre în vacanță de vară cu o simțitoare întârziere. Sub constrângerea crizei, multă lume orășenească nu-și mai poate permite luxul de a petrece o lună, cel puțin, la o stațiune balneară, pentru reconfortare trupească și sufletească. Orășanul, fără a considera că face lux, este nevoit să iasă pe timp cât de puțin din rigiditatea zidurilor și asfaltului, ca să-și mai destindă nervii ce trebuie să-i înjuge la un nou an de muncă. Până nu de mult și cei cu situații modeste puteau face acest lucru fără eforturi prea mari. Azi numărul lor a scăzut în mod simțitor. S'a împământenit însă obiceiul, atât de frecvent în străinătate, de a înlocui stațiunea balneară de lux, sau de mai puțin lux, cu petrecerea unei luni într'un sat mai de munte sau cu un râu cu apă bună de scăldat. Multe sătulețe cu așezare pitorească încep să se transforme în stațiuni climaterice, unde orășeni dornici de aer și odihnă, își petrec în mod mulțumitor vacanța de vară, de multe ori înmagazinând mai multă sănătate decât în vre-o stațiune balneară de lux, unde convenționalismul și moda obosesc nervii, în loc să-i odihnească. Alții își petrec vara făcând excursiuni.

Și unii și alții din cei ce-și petrec vacanța la sate, sunt de multe ori, de voie sau de silă, oaspeții preoților noștri. Străin

în sat, unde să și tragi decât la popa. Considerarea caselor preoțești de case ospitaliere a ajuns să fie o tradiție, cum tradiție a fost și este ospitalitatea preoțească. Încă n'am auzit în umbrelul meu prin țară, și în convorbirile cu oamenii, să se plângă cineva că n'a fost bine primit într'o casă de preot. E drept că mulți preoți plătesc destul de scump această ospitalitate, mai ales când e într'un sat cu cale de oaspeți mulți. Preoții noștri — spre lauda lor — această jertfă o fac bucuros, aflându-și în ea plăcerea de a sta cu orășenii de vorbă, de a schimba idei și a încinge discuții cu oameni ce sunt mai în curent cu ideile și evenimentele la ordinea zilei.

Virtutea ospitalității — căci face parte din faptele milei creștinești — preoțimea noastră, chiar și cu jertfe, trebuie să o cultive cu toată grija, căci prin oglinda ei mai este astăzi binevăzută preoțimea, de atâți oameni, indiferenți altfel în cele bisericesti. Dar eu merg și mai departe și sfătuiesc preoțimea noastră să se folosească de această ospitalitate pentru a ridica prestigiul preoțesc. În discuțiile ce le vor avea cu oaspeții să arete nedreptățile fără de număr ce s'au făcut și se fac de un timp încoace preoților și bisericii. Niciodată să nu intrelase a invita pe oaspeți să le viziteze bisericile — pe cari bine înțeles le vor ține în deplină curetenie — a le arăta eventualele lipsuri ce le au, etc. Dacă sunt în

timp de Dumineci sau sărbători, să-i roage să participe la serviciul religios, la care preotul se va sili să țină un serviciu frumos, să rostească și o predică studiată. Dacă sunt profesori sau intelectuali, să-i invite să țină după biserică și ei la rândul lor poporului o cuvântare cu conținut cultural, sau dacă pot chiar și religios, care totdeauna e cu efect când vine din partea unui laic. Să viziteze împreună cu ei pe câțiva fruntași din sat.

Am ajuns în astfel de timpuri încât trebuie fiecare moment din viață să-l folosim pentru a recâștiga terenul pierdut din vina împrejurărilor neprielnice, dar parte și din vina înșasi a slujitorilor bisericii.

Ca încheiere încă un sfat. Când găzduiți pe cineva, nu exagerați cu omenia și cu tratarea. Orășanul se simte mai bine când e tratat sătește și nu orășenește. Înțeleg tratare sătească, sufletește: fără convenționalism și supra bonton; ce privește masa: mâncări exclusiv sătești. Fiecare intelectual dela sate trebuie să tindă în a fi în toate reprezentantul cel mai de frunte al satului său, în tot ce este specific în acel sat, și nici decum să nu fie un slab și nereușit imitator al orășanului.

D. Antal.

## „Frăția Ortodoxă Română“ la Lona-de-sus.

În drumul de organizare și misiune pornit de „F. O. R.“, secția eparhială Cluj, Duminecă 18 Iunie c., a descins în parohia Lona-de-sus.

Un grup de 5 misionari, însoțiți de corul Academiei teologice, sub conducerea d. prof. Dr. V. Petrașcu, au prilejuit credincioșilor din Lona o după amiază plină de înălțare sufletească cum rar au mai avut.

Mai întâi au asistat la slujba vecerniei oficiată de parohul locului I. Radu. Răspunsurile le-au dat studenții teologi și corul. Dela biserică au trecut la școală. Adunarea s'a deschis cu „Tatăl nostru“ cântat de cor, după care dl Dr. Seb. Bornemisa, vicepreședintele secției eparhiale a „F. O. R.“-ului a vorbit despre credință și rostul asociației „Frăția Ortodoxă Română“, îndemnându-i să înființeze și aici o filială, apărătoare a credinței.

Corul a cântat „Strige Domnului“.

Al doilea cuvântător a fost dl V. Vlaicu, care a vorbit despre „Principiile economice ale Sfintei Scripturi“, dovedind cu citate necesitatea chiverniseli cinstite și valoarea muncii.

Dl prof. Dr. V. Petrașcu, a dat o serie de povețe luminate pentru apărarea credinței strămoșești, în deosebi de proci mincinoși.

Corul intonează „Pre noi înșine“.

Urmează cuvântarea dlui prof. Sabin Oprean, despre trecutul glorios al bisericii noastre. — Corul cântă „Ție“.

Vorbește apoi dl prof. Dr. A. Buzdug dând îndemnuri convingătoare de a cinsti pe cei ce cu cuvântul și cu scrisul apără credința și neamul. Vorbește despre relele provenite din nemulțumire, din necinste și din abaterea dela Dumnezeu și legea sa. Încheie dorind ca pragurile bisericilor noastre să fie tocite de pașii credincioșilor, iar pe treptele tribunalelor să crească iarba.

Corul cântă „Cerurile spun“.

De încheiere dl Dr. S. Bornemisa mulțumește tuturor pentru atitudinea deamă și plăcerea cu care au ascultat sfaturile primite, ca o dovadă că sufletele le sunt încălzite de o credință vie în care dorește să stăruie și de aici înainte.

Dl N. Sasu cântă priceasna „Spune-mi Doamne“.

C. Sa preotul I. Radu în numele parohienilor mulțumește distinșilor oaspeți pentru prilejuirea acestei sărbători înălțătoare, care va rămânea neuitată, mai ales că e întâia oară când se văd mireni propovăduind credința și dragostea de biserică.

În cea mai frățească atmosferă misionarii „F. O. R.“-ului se despart de credincioșii din Lona, plini de mulțumirea sufletească că au sămănat sămânță bună în pământ bun.

Rep.

## ÎNSEMNĂRI BISERICESTI

### Biserica și averea ei în epoca bizantină.

Dreptul iustinian nu cunoaște o colaborare a Statului la administrarea averii bisericesti. Împăratul stabilea numai dispozițiunile legale, dar administrarea era rezervată exclusiv Bisericii.

(A. Knecht, System des Iust. Kirchenvermögensrechtes. Stuttgart. 1905. Pag. 118.)

## Petru Maior și Iust. Febronius

sau

### Petru Maior ca vrăjmaș al Papei.

(Urmare și fine)

31. **Câteva notițe încă.** Scopul principal al lucrării de față a fost să arăt: că Petru Maior (= teologia românească din timpul lui Iosif II) a luat contact intim cu teologia apuseană-revoluționară și antipapală, în această privință fiind venerabilă și încă de imitat, nu umilită și retrogradă, ca cea dela anul 1870 încoace, a lui A. Grama, A. Bunea, V. Hossu, Szmigelszki și-a altor sufletele, tot atât de diminutivate.

Epoca lui Iosif II nu s'a ocupat, însă, numai cu religia și biserica. A fost și epocă bogată 'n erupția sa raționalistă. Acest fapt se simte și în *Procanon*. Și numai întru cât se simte 'n el, mai adaog câteva notițe, *pentruca Petru Maior din anul 1783 să fie pe deplin descoperit vederii cetitorului de astăzi — la aniversarea de 150 de ani a scrierii*.

I. Din prefață încă, apoi din încheiere F. preamări *vieța primului creștinism*.

Întoarcerea spre el o cereă și Petru Maior. El vorbiă despre „obiceiul cel de demult“ (S. p. 81) cel respectabil; el cereă ca din „cele vechi ale bisericii să ne învățăm și întru învățătura sfinților părinți să ne deprindem cu grije“ (S. p. 74; și eră convins că odată și-odată „vom mai ajunge la dragostea cea dintâiu.“ „Numai apuseanii pururea sânt nestatornici și nepăzitori lucrurilor celor bătrâne“ (S. p. 120; E. p. 81).

II. În timpul lui Petru Maior dreptul natural eră la ordinea zilei; el eră o notă chiar foarte caracteristică a vremii. Cuvântul *fire* apare, deci, și la Petru Maior (S. p. 1; E. p. 1). În E. p. 92 și S. p. 138 sunt pomenite „legile firei“, care se opun modului papal de-a se publica bulele!

Publicistica iosefinistă chiar încorporase dreptul firei în dreptul bisericesc. O dovadă ajunge. Profesorul Eybel (om cu rol în Viena) tipări în *Corpus juris pastoralis* (Pars II, 1777, pagina 75) fraza: „*Sed et juris naturalis leges inter principia juris ecclesiae collocandae.*“

III. Petru Maior nu eră prea vesel de discuțiile la care trebuise să se supună. „Dar nu putea de răvnă duhovnicească să nu se aprindă“ uneori (S. p. 6); de răvnă! Dar alteori scriă: „Mie nu mi-i voia la acesteia să răspund, căci răspunde sf. Chiril“ (S. p. 36; E. p. 26). „Nu mi-i voia mult să mă privesc“ (S. p. 39; E. p. 28). „Nu mi-i voia să mai lungesc vorba“ (S. p. 54; E. p. 37). Îi eră, de sigur, scârbă de întortocherile științei teologice-catolice, de care sufletește se despărțise definitiv.

### 32. Papa și Febronius în 1870, în Ardeal.

Când a fost vorba ca infalibilitatea papală să fie stoarsă unui conciliu obosit, dela Blaj a fost la Roma mitropolitul I. Vancea.

Întorcându-se de-acolo a adus și pentru tinerimea din Blaj o amintire. *Archivu* lui Cipariu a

descriș-o astfel (p. 744): „Esc. Sa Dn. Metropolit Dr. I. Vancea, reintorcându-se cu pace dela Roma, avu bunătate a donă muzeului gimnasial un moșaic în marmură neagră, cu cinci vignete magnifice, între cari este basilica vaticană, colosseul, panteonul, arcul antonin etc. Asemenea donă tot muzeului și frunzariul de palma ce ce împărși tuturor episcopilor în Dumineca Floriilor. Pentru cari aducem P. S. S. publică și călduroasă mulțămită.“

Pe-atunci preoții greco-catolici discutau, *pro* și *contra*, infalibilitatea.

Cine vrea să se 'ntâlnească cu evul mediu, citească pe *pro*. Ignățiu Balc, un protopop, scriă *contra*, în *Albina* din Pesta, anul 1870, în nr. 40 și 'n câteva anterioare. În nrul 40 Balc luă 'n ajutor pe: *Petru de Marca, Bossuet, Cl. Fleury, van Espen*, cugetători pe-ai căror umeri se 'nălțase Febronius și, deci, și Petru Maior. La 1870 mai viețuia febronianismul ardelenesc!

Bravo, fericitul Ignățiu Balc!

33. **Curajul scriitorului.** Pentruca să se simță ce 'nsemnă curajul lui Petru Maior de-a scrie precum s'a dovedit, expun un caz paralel.

La anul 1764 Adam Francisc Kollár, bibliotecar al Curții, a publicat o carte despre puterea legislativă a regilor ungurești în chestiuni bisericești. După Kollár regii Ungariei hotărâseră multe lucruri, despre care dreptul bisericesc nu luase nici o măsură, dela Ștefan cel sfânt încă. Se putea, deci, hotări și lucră și acum (1764) tot așa!

Ungurii din dietă au cerut suprimarea cărții; ba unul (*Okolicsányi*) a fost de părere că și opera, și autorul — să se ardă!

Din istoria cărții lui Kollár reese că de ea avuseseră bună știre prealabilă și S. Brukenthal (Sibiianul), și diferiți înalți funcționari ai Curței imperiale și-ai statului; chiar și — împărăteasa. Cancelarul Kaunitz ar fi dorit să se țină seamă de ea, dar pe taină, realizându-se principiile cărții, fără ca ea să se fi publicat. \*)

G. Bogdan-Duică.

## Metehnele ortodoxiei noastre.

De astădată nu voiu obosi pe onoratul cititor cu înșirarea altor „metehne“, ci scriju cât se poate de concis. Destule „camuflări și lecții de istorie bisericească“ am scris în Nrii 19—20 din „Renașterea“ din 1932. Trec peste partea instructivă din articolul părintelui Todea și mă opresc asupra unor părți, de cari mai bine ar fi legat o piatră și să le fi aruncat în noianul uitării. „Ortodoxia noastră tolerează în sinul ei, fel de fel apostazi“: teiști, ... fizionomiști, necromantiști, spagiriști, grafologiști“ etc. Cum să numesc acest pasaj decât o paradă de

\*) Alfred v. Arneth, istoria Mariei Theresiei, vol. VII pag. 116—122.

cuvinte „dela lume adunate și iarăși la lume date“ (cum zice Anton Pan). Întrucât sunt periculoși fiziogromiștii, grafologiștii, etc., ortodoxiei noastre? Și dacă admitem că totuși sunt, între b: ce să facă ortodoxia cu ei? Să-i lovească cu toiagul, să-i escomunice, anatema...? Dar armata n'are în sinul ei trădători ordinari, școala n'are dascăli și ucenici protivnici culturii și totuși prin forța lucrurilor îi tolerează? Și mai mult, scopul Bisericii este „să cheme pe cei păcătoși la pocăință“; ori, a-i exclude, ar însemna că-i face de zece ori mai mari dușmani, de cum sunt astăzi într'o stare mai mult de pasivitate.

Cu cele două laturi ale vieții noastre milenare, latura religioasă și națională, suntem de-a dreptul asemenați cu... Chinezii și Japonezii, cari prin structură și mentalitate, diferă nu numai de Români, ci de oricare alt popor din Europa. Nu știu poate a fost o glumă. Iar afirmația: „figuri mărețe ca Brâncoveneștii s'au sacrificat nu numai pentru credința strămoșească ci și pentru cea românească“, nu i-o iert părintelui Todea. Să fim siguri că dac'ar ceti-o dl Iorga, Lupaș sau Adamescu, ar rămâne încremeniți. Cum adică? Conștiința românească își ia avânt dela apariția școlii ardelenene (după 1770), iar Brâncoveanu la 1714 era mare naționalist? Că au fost aici-colo figuri convinse de origina lor (dela Radu) cum au fost: Miron Costin, Ureche, Neculce (cronicari, mitropoliții Varlaam, Dosoftei, Simeon Ștefan etc, chiar anteriori lui Brâncoveanu, nici pe departe nu suntem îndreptățiți să afirmăm sus și tare: da, au fost martiri pentru naționalism. Vezi, păr. Todea că nu e tocmai ușor să... „camuflezi istoria bisericească“ și să dai lecții din ea altora cari, din fericire, o cunosc! Mă scuzi că ateismul românesc l-am pus în sarcina intelectualilor și asta poate pentru că-s „prea tânăr“, iar mai departe te întrec: „intelectuali“ nu-s români? Ei bine, răspund cu o afirmație îndrăzneată: nu-s români aceia cari primesc ordine dela logile masone de pe malurile Senei; nu-s români cosmopoliții cari se rușinează să vorbească „limba valahă“ în familiile lor; nu-i român cinicul Argetoianu, care a tăiat ca un măcelar nemilos în corpul Bisericii; nu-s români, deși origina și-o au în năpăstuita opincă a țar-

ranului *deloc vinovat* de starea în care păr. Todea, prin prisma pesimismului arieșan îl vede. Nu afirmă Sf. Sa că: „un român (țăran) cum ajunge la o slujbulea face ca domnii“? Prin această afirmație, vollens-nollens, a îmbrățișat Sf. Sa concluziile mele. Ca încheiere întăresc: În loc să ne batem capul cu escluderea... spargiștilor și fiziognomiștilor să le întindem puntea și brațele, atrăgându-i pe calea Bisericii. Jean Blouet în Théologie Pastorale spune: „Cel mai mare obstacol al succesului pastoral nu este ignoranța, ci insuficiența devotamentului. Nu degeaba zice sf. Pavel: „Fă-te tuturor toate. Să îndreptăm deci forțele pastorale către toate manifestările vieții omenestii“, (pag. 13—17). Deci adaog eu, și către „spagiști“, „păscăleri“, „hiromantiști“. Felicitându-l pe păr. Todea pentru interesul ce-l poartă în a scruta psihologia poporului românesc, închei rămânând fidel aserțiunilor mele.

Cred că onorata Redacție ne va împăca pentru totdeauna. Pr. Andrei Eftimie-Fărău.

University Library Cluj

## Isvorul intermitent „Feredeul“ dela Poșaga.

Feredeul este un isvor intermitent în valea Poșagi, jud. Turda, între km. 6—7, a cărui fenomen îi dă un caracter unic în felul lui.

Cum mergi pe drum spre Poșaga-de-sus, printre dealurile încântătoare de pe ambele părți, de-odată apar în față stânci înalte de quart, de 100—200 m. și de-o parte și de alta a văii.

Din partea stângă a văii de sub drum, izbucnește un isvor cu apă cristalină. Iarna poți face baie în ea, atât este de caldă, în schimb vara este foarte rece. Trecând cu privirea pe celalalt mal, observăm o scobitură în formă de uluc. Aici este isvorul cel minunat. Zic minunat, fiindcă nu apare decât dimineața, când ajunge soarele la acel loc. Îndată ce a ajuns soarele la locul amintit, se aude un șgomot care se pare a fi produs de-o apă care ferbe. În timpul acesta scobitura s'a și umplut de apă, dar nu ține decât 3—4 minute și dispăre, până în cealaltă zi pe același timp.

O atât de interesantă apariție nu putea să nu atragă poporul. Și într'adevăr din

timpuri vechi apa isvorului „Feredeu“ este întrebuințată ca mijloc de vindecare contra diferitelor morbururi.

În fiecare an la Vinerea Patimilor și a Rusalilor, o mulțime de pelerini se îndreaptă spre „Feredeu“.

Bolnavii cari vin întră în apă și se spală pe părțile suferinde. La cei cari nu pot veni li se duce apă cu care se spală și o beau. Mulți s'au făcut sănătoși, după cum declară oamenii din sat.

Deasupra isvorului s'a săpat o troiță în peretele de quart, spre o cunoaștere mai exactă a locului unde isbucnește isvorul.

În apropierea acestui isvor se străduiește din răspuțeri să zidească o mănăstire vrednicul preot Alexandru Rușdea cu credințioșii săi ortodocși din Poșaga-de-jos.

Sfințirea Troiței la isvorul Feredeu s'a făcut în Dumineca întâi după Rusalii. De dimineață s'a oficiat serviciul divin în biserica ort. din această parohie, după serviciu întreg poporul s'a încolonat în frunte cu 6 preoți, îmbrăcați în odăjdii de mare sărbătoare și s'au îndreptat spre locul unde este mănăstirea în edificare cu isvorul minunat.

Ajunși aici, preoții au făcut sfințirea apei împreună cu sfințirea troiței ce se află deasupra isvorului, ridicată din inițiativa preotului A. Rușdea din loc.

Când era pe la sfârșitul rugăciunilor, deodată s'a auzit un sgomot de apă care ferbea, era isvorul... Creatorul îi poruncise ca la înălțarea rugăciunilor către El, să-și arate apariția din piatra seacă. De și nu prea se mai pomenește de nimenea că ar mai fi apărut pe la această oră, căci după cum am scris mai sus, el apare regulat dimineața pe când ajunge soarele deasupra lui.

De astă dată Dumnezeu a voit să arate celor 2500 de suflete că puterea rugăciunilor poate să facă și azi minuni, ca în timpul lui Mesia.

De aici lumea s'a îndreptat spre locul unde se zidește mănăstirea „Isvorul Feredeu“. Aici s'a săvârșit sfințirea untului de lemn pentru cei bolnavi, căci aștepta mulțime mare de suferinzi mântuirea lor.

După terminarea rugăciunilor, a vorbit mulțimii pr. Emil Gan, despre credință, cu mult entuziasm. Apoi a vorbit pr. V. Șpan din Lupșa, despre dragostea creștinească.

Oficiul parohial din Poșaga-de-jos din preună cu dreptcredințioșii săi ortodocși, face apel către toate inimile caritabile de a contribui cu obolul lor creștinesc la edificarea primei mănăstiri din Munții Apuseni, ca adevărat loc destinat de Dumnezeu prin isvorul miraculos, din hotarul acestei parohii.

Correspondent.

### DI Ministru Voicu Nițescu la Cluj.

Luni în 25 Iunie c., a sosit dl ministru Voicu Nițescu cu acceleratul de dimineața la Cluj, și imediat a plecat la Turda și a cercetat pepineriile statului de acolo.

La ameazi s'a întors la Cluj și a luat masa la Episcopul nostru, participând și șefii autorităților. În decursul mesei l-a cercetat și dl prim-ministru Dr. Alex. Vaida-Voivod.

Mesenii s'au întreținut cu afaceri de interes obștesc, fără nici o alușie la politica zilei.

### **Cărți binevenite.**

(Urmare și fine)

De un timp se trag și la noi brazde mici pe un teren, care nici în alte țări nu este cultivat de timp prea îndelungat. Înțelegem sub acest teren pe cel al psihologiei religioase, care abia acum începe să fie deștelenit. Noi am mai văzut nu de mult apărând pe acest teren „Psihologia vieții religioase“ a dlui L. Bologa. În anul acesta noi mai înregistrăm cu plăcere două broșuri apărute de curând, și anume: una a dlui Victor N. Popescu, „*Problema religioasă în țara noastră*“. București, 1933, iar a 2-a a dlui Em. Vasilescu „*Suflet și Viață*“ *Probleme de Psihologie religioasă și filozofie morală*. București, 1933.

Cum ne spune autorul primei broșuri (dl Popescu) domniasa nu vrea să rezoalve problema religioasă din țara noastră, ci doar să o pue. Broșura dsale este totuși o prețioasă contribuție la studiul pastoral. Iată ceva din cuprins: Prefaceri sociale și fenomene religioase. Urmările războiului asupra vieții religioase și morale a satelor. Conflictul religios între sate și orașe: Riturile și conștiința religioasă. Configurația

religioasă a orașelor... Sufletul ruralilor deveniți orașeni etc. Păstorirea sufletească nu este un lucru așa ușor și pentru a putea secera succese trebuie să ai cunoștințe temeinice în acest domeniu. Autorul broșurei de care ne ocupăm, încearcă să explice transformările ce se produc în ideile religioase a unui individ, în funcție de felul său de viață, de schimbarea de mediu de profesiune etc. Fiind această încercare o contribuție prețioasă la studiul pastoraliei, o recomandăm călduros în atenția On. preoțimi. Prețul unui exemplar 30 Lei.

Pe când dl Popescu caută să analizeze fapte smulse din viață și să le explice geneza, deci se mișcă mai mult în domeniul practic, dl Vasilescu se menține mai mult în domeniul teoretic. Cartea dsale se împarte în două părți. În partea întâi tratează probleme de psihologie religioasă, iar în partea a 2-a probleme de filosofie morală. Iată câteva titluri: Psihologia religioasă și teologia. Intuiția mistică. Psihologia grației divine. Eficacitatea religiunii. Sentimentul religios sub raportul individual și social. Reflexii asupra relig. poporului român. Există o filosofie creștină? Biserica și pacea etc. Psihologia religioasă acest vlăstar tânăr a psihologiei în general, caută să explice stările religioase în modul și cu mijloacele cu cari se caută să se lămurească și celelalte stări sufletești. Ba unii dintre psihologi dintre cari noi amintim pe câțiva francezi ca: Murisier, Ribot, Binet, Sanglé, Flournoy tratează fenomenele religioase ca niște fenomene patologice. Astfel stând lucrul este îndreptățit să ne punem întrebarea, întrucât sunt îndreptățite metodele folosite de psihologie în acest domeniu și întrucât sunt juste rezultatele la cari se ajung. Dl Vasilescu în prima parte privește problemele amintite din punct de vedere psihologic, dar sub unghiul creștinismului. În partea a 2-a, articole ca: „Moralisții creștini“, „Biserica și pacea“ au fost prilejuite de apariția unor cărți, iar reflexile dela sfârșitul cărții, au rezultat din observarea stărilor noastre sociale actuale. Cartea prezintă mult interes. Prețul unui exemplar 35 Lei.

S. Vlad.



## BIBLIOGRAFIE



„Catholicismul de după războiu“ de Dr. Dumitru Stăniloae, profesor la Acad. teol. „Andreiană“, Sibiu, 1933. 202 pag. Lei 50.

Teascurile Tipografiei Arhidiecezane din Sibiu, au dat lumină unui studiu extrem de interesant și educativ al tânărului și distinsului cercetător, dl Dr. Dumitru Stăniloae, prof. la Acad. teol. „Andreiană“. Autorul cu râvna-i cunoscută, a cercetat literatura cea mai recentă, aducând prin studiul său un serviciu real istoriei.

Precum însuși spune în prefața lucrării dsale, aducând războiul mondial cu sine o mulțime de schimbări atât în viața sufletească, cât și în raporturile social-economice ale omenirii, se impune o examinare a atitudinii pe care au luat-o diferitele ramuri ale creștinismului față de noile referințe în cari se desvoltă viața omenească. Și această datorie pe care și-a luat-o autorul asupra sa, a și executat-o cu mare conștiințiozitate.

După ce lasă să defileze înaintea ochilor noștri „Diplomația vaticanului“ în decursul marelui măcel al popoarelor, trece la „mișcările de înnoire spirituală“ a sufletului adevăratului catolic de azi, care sântul fiind de izolarea în eul său propriu, caută mai multă viață religioasă. Spre realizarea acestui scop, pornește mișcarea liturgică. cea a tineretului și exercițiile spirituale.

Vorbind de mișcarea liturgică a cărui inițiator a fost papa Pius X., amintește de decretul acestuia „Quam singulari“ și de toate nedumeririle pornite din el, nedumeriri, cari în decursul timpului au fost înlăturate, și de cari se lapadă azi toți catolicii.

Ca o aplicație practică a acestor idei — cum spune autorul la pag. 27 — au întemeiat călugării iezuiți așa numita „Liga euharistică a Națiunilor în Duhul Sfânt pentru unirea creștinătății“.

Face apoi o expunere a acestei mișcări, arătându-ne activitatea ei în felurite țări.

A doua mișcare, cea a tineretului, este după cum ne arată autorul pornită din criza culturii moderne. Făcând istoricul acestei mișcări, ne oferă o iconă clară și fidelă a felului cum știe să muncească Biserica catolică.

A treia cale prin care caută catolicismul o reînprospătare sufletească în rândurile credincioșilor, sunt așa numitele „exerciții spirituale“. Autorul ne familiarizează în termeni scurți dar precis cu cele 5 tipuri de astfel de exerciții.

Capitolul trei din lucrarea profesorului Stăniloae, tratează despre catolicismul și cultura modernă, iar spațiul dintre pag. 112—202, este rezervat expunerii extrem de interesante și edificatoare asupra situației Bisericii catolice din 20 diferite state.

Lucrarea dlui Dr. Stăniloae așa cum ni se prezintă, prin admirabilul său studiu cât și privită sub raportul conținutului ei bine documentat, este foarte folositoare studenților cât și preoților noștri. Eu nu găsesc decât cuvinte de laudă autorului, recomandându-o cu toată căldura tuturor.

Gesu.

## CRONICA

**Personale.** P. Sf. Sa Episcopul nostru *Nicolae Ivan*, cel mai târziu la data de 10 Iulie, se va duce la Sovata pentru a sta o lună de zile și a-și face cura obișnuită. Preoții și credincioșii noștri sunt rugați să-l cruțe de ori ce intervenții sau primiri de delegații obositoare. — Noi îi dorim să se simtă bine și să câștige cât mai multă înțărare de sănătate.

**Redacționale.** Intrând în vacanța de vară „Renașterea“ va apărea numai la două săptămâni, purtând număr dublu.

**La biserica din Sovata** au fost delegați să facă serviciu în timpul lunilor Iulie și August, P. On. protodiacon Dr. I. Vască, prot. D. Antal și Laur. Curea. Serviciul de cântăreț îl va face dl Dabu, abs. de teol.

**Rezultatul examenelor dela Academia teologică ort. rom. din Cluj.** În zilele de 19, 20 și 21 Iunie a. c. au avut loc în sala consiliului profesoral, *examenle generale* pentru studenții din anul II și IV. Au fost promovați din a. II cu *mare laudă* Iuliu Goșescu, cu *laudă* Dum. Comșa, Radu Sașaloviciu și cu *aprobat* Florian Pop. — Din a. IV au fost promovați cu *mare laudă* Ion Borcan, Ilie Brad, Dumitru Ciurea, Simeon Coman, Liviu Cipou, Emilia Drago-

mir, Augustin Faur, Corneliu Gog, Vasile Loga, Ștefan Moldovan, Gh. Narița, Gavril Petruțiu, Eleonora Purșa și Ion Zăgorean; cu *laudă* Laurențiu Bucur, Vasile Fărcaș, Gh. Ivașcu, Dănilă Ivan, Vasile Leana, Gh. Muntean, Ion Puia, Ion Ramba și Gavril Relea; iar cu *aprobat* Mihail Franc, Aurel Nicoară, Romul Paul și Ieronim Runcan. — *La examenul de calificare preoțească*, ținut la reședința episcopescă în 22 și 23 Iunie, s'au supus dnii Ion Borcan, Dumitru Ciurea, Vasile Fărcaș, Corneliu Gog, Gh. Narița, Gavril Petruțiu și Ștefan Moldovan. Comisia examinătoare prin unanimitate i-a declarat preoți de cl. I, iar pe dnii Gh. Ivașcu, Ion Ramba și Paramon Tarniță pentru cl. II-a. — *La examenul de licență* s'au supus dnii Ion Borcan, susținându-și teza despre „Anglicanism și ortodoxie“, aducând un material bogat referitor la chestiunea ce mereu se discută (o eventuală unire a celor două biserici); Corneliu Gog și-a susținut teza despre „Activitatea politică a Metropolitului Andrei Șaguna“, reușind să ne arate care a fost puterea de muncă a acestui arhieru, mai ales în timpurile vitrege dela 1848; dl Vasile Leana și-a susținut teza „Dogma și pragmatism“ de un cuprins dogmatic și filozofic. După câteva cuvinte părintești, potrivite momentului, pe care le-a rostit P. S. Episcop Nicolae Ivan, au fost declarați toți trei „licențiați cu mare laudă“. — În general toate examenele au corăspuns așteptărilor profesorilor.

## PARTEA OFICIALĂ

CONSILIUL EPARHIAL ORT.-ROM. DIN CLUJ

Nr. 3221/1933.

### Comunicat oficial

către On. membri ai „Fondului ajutorului preoțesc al Eparhiei Vadului, Feleacului și Clujului“.

Spre știre și conformare comunicăm că Congresul preoțimei din Eparhia noastră ținut la 27 Aprilie a. c., a aflat de necesară următoarea modificare și întregire a Art. 4 și 5 din „Regulamentul Fondului ajutorului preoțesc, ceeace Adunarea eparhială prin concluzul său Nr. 23 din 15 Mai a. c., a aprobat:

Art. 4. Cotizațiile obligatorii de membru sunt:

a) o cotizație unică de fondare de 200 Lei la înscriere;

b) cotizațiile lunare de câte 100 Lei vreme de 25 ani consecutivi, respectiv numai până la moartea membrului contribuabil dacă aceasta survine mai de grabă;

c) câte o cotizație excepțională de 100 Lei de fiecare caz de moarte, ce trece peste 6 cazuri pe an. Aceste cotizații se achită la Casseria Consiliului eparhial diu Cluj, prin reținere din salariul sau pensiunea membrului sau prin achitare directă de către el.

*Art. 5.* La moartea unui membru contribuabil al fondului, soția sau în lipsa soției, copiii reposatului ridică imediat dela Casseria Consiliului eparhial în baza dovezii despre deces și a chitanței vizate de autoritatea imediat superioară bisericească un ajutor preoțesc în suma de Lei 50.000 plus toate cotizațiile lunare și excepționale, solvite la fond de către membrul decedat.

În lipsa soției sau a copiilor acest ajutor revine celorlalte rudeni ale membrului reposat în ordinea de preferință: 1, nepoți; 2, strănepoți; 3, părinți; 4, frați și 5, nepoți de frați, respective aceluia dintre aceștia pe care l-a designat titularul prin act în scris.

Dacă erezii legali enumerați mai sus lipsesc, de înmormântarea membrului decedat îngrijește protopopul tractuat, ridicând un avans echivalent cu cheltuelile de înmormântare rămânând fondului eventualul escedent.

Acest ajutor nu se poate nici înstrăina, nici greva, nici sechestra de nimeni și pentru nici un fel de datorie.

**Consiliul eparhial.**

Nr. 131/1933.

(18) 2—3

## CONCURS

Pentru întregirea postului de preot în parohia de cl. I. *Hodac*, protopopiatul ortodox român al Reghinului, prin aceasta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Renașterea“.

Venitele sunt:

1. Salar dela Stat.
2. Casă parohială cu supraedificate.
3. Sesiune parohială 12 jugăre.
4. Drept de pășunat 4 vite.

5. Lemne de foc în pădure.

6. Dela fiecare familie  $\frac{1}{2}$  mierță de porumb și  $\frac{1}{2}$  zi de lucru sau echivalentul în bani.

7. Stola obicinuită.

Reflectanții la acest post își vor înainta cererile provăzute cu toate documentele necesare oficiului nostru și cu prealabilă în-cunoștiințare a noastră se vor putea prezenta în parohie pentru a face cunoștință cu poporul. Concurenții vor trebui să prezinte și act de învoire dela Prea Sf. nostru Episcop, pentru ca să poată fi luați în candidație.

Reghin, la 24 Februarie 1933.

*Oficiul protopopesc ort. român, în conțelegere cu organele parohiale.*

*I. Maloș, protopop.*

Nr. 239—1933 pp.

(17) 3—3

## CONCURS

În conformitate cu rezoluția Veneratului Consiliu Eparhial Nr. 2979/1933, se publică concurs cu termen de 30 zile dela întâia apariție în „Renașterea“, pentru postul de capelan cu drept de succesiune pe lângă parohul Zaharie Albu din parohia de clasa II-a *Geoagiul-de-sus I* (Joseni), protopopiatul Aiud.

Îndatoririle capelanului vor fi a îndeplinii toate serviciile bisericești, ce i se vor încredința de către paroh.

Beneficiile împreunate cu postul de capelan sunt:

1. Uzufructul din jumătate sesiunea parohială de cca 5 jug. teren cultivabil.

2. Jumătate din toate venitele stolare uzitate și existente în parohie.

De locuință se va îngriji capelanul ales și confirmat.

Reflectanții la acest post, având act de învoire dela P. Sf. Episcop, își vor înainta cererile legal întocmite, în termenul de mai sus, Oficiului nostru protopopesc; iar pentru a face cunoștință cu poporul se vor prezenta în parohie, pentru a cânta, a predica și eventual a servi la sf. slujbă.

Aiud, la 29 Mai 1933.

*Oficiul protopopesc în înțelegere cu Consiliul parohial din Geoagiul-de-sus I.*

*Iosif Pop, protopop.*